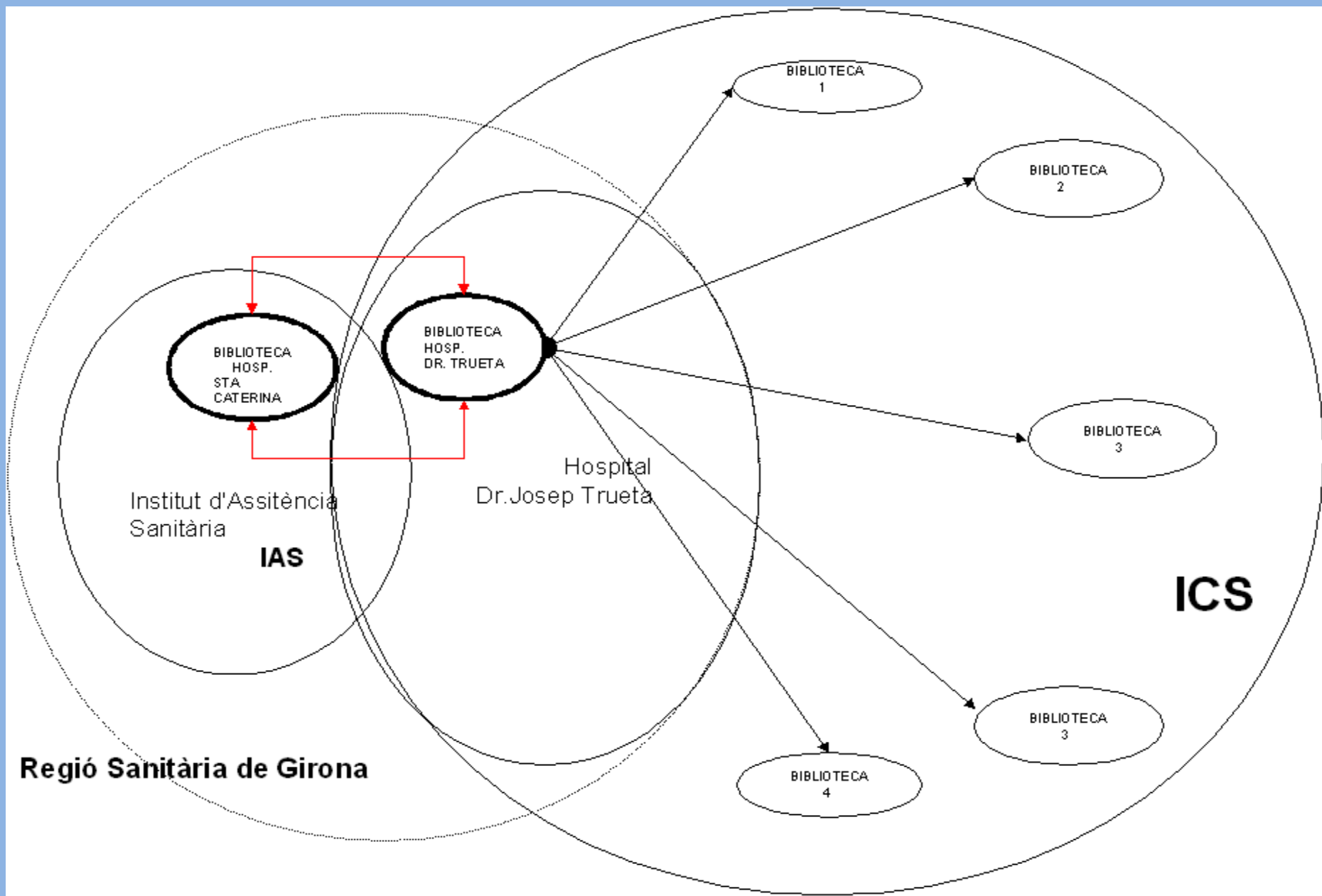

Coordinació i cogestió dels fons de publicacions periòdiques de dues biblioteques mèdiques a la Regió Sanitària de Girona en el marc d'aliança estratègica IAS-ICS . Experiència d'una cooperació "de facto"

Gabriel Beceiro, Hospital de Santa Caterina. Parc Hospitalari Martí i Julià
Institut d'Assistència Sanitària (IAS) biblioteca@ias.cat

Esther Sarrià Vega, Hospital Universitari de Girona Dr. Josep Trueta biblioteca.girona.ics@gencat.cat

Objectius:

En el marc de l'aliança estratègica ICS-IAS* - base de col·laboració i, en alguns casos, d'integració de serveis de ICS-IAS (Regió Sanitària de Girona), les respectives biblioteques mèdiques enceten un procés d'estudi i valoració de possibles mètodes de coordinació i co-gestió dels seus fons de publicacions periòdiques per tal de ser més competitius en la captació i ampliació de recursos ja que això repercutirà en el professional sanitari, la docència, la formació i el pacient.

Aquest projecte neix indirectament collat en aquesta estratègia en maig de 2013 amb el nom de "**PROJECTE BIBLIOTECA INTEGRAL**" **IDIBGI-ICS-IAS**, per donar cobertura a la totalitat de professionals i que, en primera instància, es va focalitzar a:

- “Racionalitzar” les subscripcions mitjançant decisions concertades pel que fa a les fonts d'informació bàsiques que han d'estar accessibles als usuaris de les respectives biblioteques, amb la qual cosa es procedeix a:
- Estudi del SOD interbibliotecari per tal de valorar la demanda no coberta pels fons documentals existents a les dues biblioteques
- Extracció i anàlisi d'estadístiques d'ús de les subscripcions contractades actualment.

Una "biblioteca integral"?

Què significa en aquest precís context una "biblioteca integral"? Què vol dir això? Que abasta molts productes i serveis?

Si això fos així, seria possible sense tocar el posicionament d'aquestes dues "unitats d'informació" en homs institucions i sense tenir en compte l'estructura jurídica de les dues empreses?

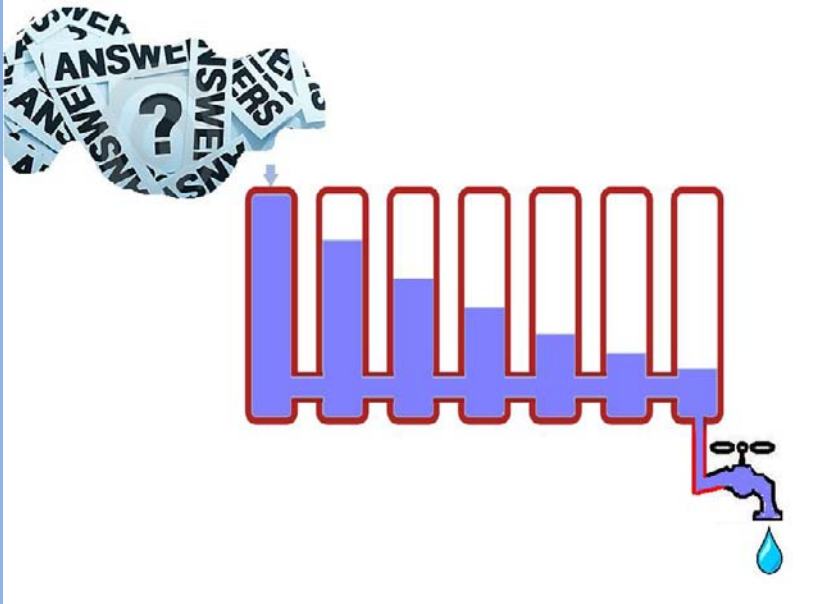
Per assolir-ne l'integralitat no caldria, a més, un espai comú a partir d'una estructura distribuïda, tanto de cara a la seva gestió, com al seu accés?

O nomès estem parlant, quan es diu "biblioteca integral", de mera redacció conjunta d'unes pautes que guien els processos de subscripció de revistes, tot evitant duplicacions innecessàries?

Es a dir, d'una coordinació "de facto" amb l'únic objectiu realitzar projectes de gestió coordinada dels recursos electrònics.

Aleshores, perquè se'n diu "biblioteca integral" quan es vol dir "tenim la percepció de gastem molt en biblioteca i hem d'ajustar costos"?

Els nostres Objectius:

- .Establir un grup de treball**
- .Realitzar sessions de treball**
- .Reflexionar en la col·laboració i la cooperació**
- .Analitzar l'activitat de llurs “Servei d'Obtenció de Documents”**
- .Estudiar comparativament els fons documentals disponibles**
- .Crear una Llista de control-valor**
- .DAFO**

Establir un grup de treball coordinat des de la Gerència única ICS-IAS i l'IdibGi que defineix els criteris de cooperació que ens permeti aclarir el full de ruta per dur a terme el projecte: infraestructures i mitjans tècnics, com ara la creació d'un site gratuït de treball

Realitzar sessions de treball amb professionals per tal d'anar determinant expectatives envers les revistes disponibles per àrees clíniques.

Reflexionar en la col·laboració i la cooperació* per compartir recursos i reduir costos entre totes dues empreses; entre la biblioteca, les àrees clíniques i els docents, per organitzar i publicar materials didàctics i altres documents; i entre la biblioteca i les empreses de subministrament d'informació.

Analitzar l'activitat de llur Servei d'Obtenció de Documents (SOD)

Estudiar comparativament els fons documentals disponibles en base a un *minimum* per a la creació i manteniment d'una col·lecció bibliogràfica adient a les necessitats reals dels usuaris de les dues institucions tot cercant sempre la seva complementarietat.

Identificar i i valorar els fons documentals periòdics segons una **llista de control de qualitat contrastada** en termes quantitius (quartil: importància relativa d'una revista dins del total de revistes de la seva àrea) i es creua amb el nivell d'ús propi i en altres biblioteques (C17), preferències i, més enllà de les expectatives, incidència i utilitat real a la pràctica clínica, la docència i la recerca.

DAFO

Nota metodològica:

S'ha aplicat una adaptació de la **metodologia Conspectus** pel que fa als indicadors de profunditat de la col·lecció, a les mesures quantitatives (Q1, costos, utilització) a les qualitatives (valoració del professional sanitari i dels bibliotecaris: abast, representativitat, adequació)

S'ha realitzat un recompte complet de les revistes subscrietes el període 2012-13 a cadascuna de les afiliacions institucionals i àrees clíniques

A aquesta classificació des de el vessant de les preferències dels departaments o àrees de coneixement ha permès crear una **llista de control-valor** amb els indicadors següents :

1. Ús de les revistes subscrietes (nombre de descarregues)
2. Nombre i percentatge de revistes duplicades
3. Relevància de les revistes segons % Q1
4. Anàlisi de les revistes més sol·licitades per especialitat
5. *Desiderata* dels professionals per especialitat i àrea clínica

S'han considerat el total de les publicacions subscrietes a les dues biblioteques segons la seva pertinença al primer quartil i segon quartil de la categoria temàtica, el preu pagat i el percentatge de descarregues i d'articles de revistes demanades en SOD.

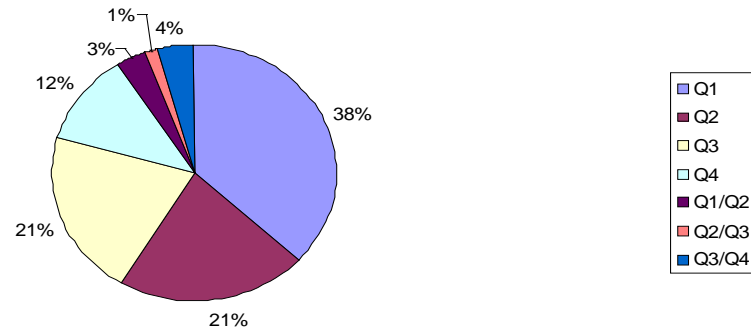
Finalment, s'ha considerat la valoració de cada revista per cada àrea de coneixement i departament i si aquesta apreciació i expectativa es correspon amb el nombre de descarregues.

<p>Atomització</p> <p>Incipient coordinació (oficiosa)</p> <p>Duplictat de recursos informatius</p> <p>Opacitat informativa</p> <p>No n'hi ha mitjans estadísticament vàlids per avaluar la utilització dels fons electrònics</p> <p>Diferent situació laboral</p> <p>Duplictat de "xarxes" (ICS - Empreses públiques del SCS- Departament de Salut – Universitats</p> <p>Falta d'un sistema de comunicació intern establert sobre la implantació d'un web o intranet accessible i gestionada com un únic lloc web de projecte</p> <p>No es preveu una integració sota un model de catàleg únic o distribuït</p>	<p>F</p> <p>E</p> <p>B</p> <p>L</p> <p>E</p> <p>S</p> <p>E</p> <p>S</p>	<p>A</p> <p>M</p> <p>E</p> <p>N</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>E</p> <p>S</p>	<p>Retallades</p> <p>Diferent titularitat</p> <p>No són unitats administratives. Hi ha un pressupost per revistes però les unitats d'informació (biblioteques) no gestionen aquest pressupost.</p> <p>Manca d'infraestructura i programari específic</p> <p>Manca de suport tècnic</p> <p>Opacitat informativa</p> <p>Pluriocupació interna dels professionals*</p> <p>Big Deal. Control dels editors sobre les condicions del mercat de la informació (paquets)</p> <p>Casos en què no sigui possible negociar subscripcions conjuntes i estalviar diners</p> <p>Possibilitat de perdre títols</p> <p>Club de compra (estratègia temporal?)</p>
<p>Unitats d'informació consolidades i especialitzades (xarxes de referència)</p> <p>Projecte de gerència (aliança estratègica IAS-ICS)</p> <p>Proximitat geogràfica (sessions de formació conjunta)</p> <p>SOD interbibliotecari</p> <p>Bibliotecaris-documentalistes especialitzats</p> <p>Els professionals sanitaris demanen més recursos (articles, reviews, etc.) que no formen part dels fons disponibles</p> <p>Facilitat d'accés extern</p> <p>Comissions de Biblioteca</p> <p>Fluxos de comunicació directa entre les dues biblioteques i aquestes amb els serveis</p> <p>Facilitat d'accessos físics</p>	<p>F</p> <p>O</p> <p>R</p> <p>T</p> <p>A</p> <p>L</p> <p>E</p> <p>S</p> <p>E</p>	<p>O</p> <p>P</p> <p>O</p> <p>R</p> <p>T</p> <p>U</p> <p>N</p> <p>I</p> <p>T</p> <p>A</p>	<p>La gestió consorciada de recursos electrònics pot generar més cobertura</p> <p>Més i millors serveis</p> <p>Unificar recursos en un únic catàleg d'accés'</p> <p>Alineament dels objectius estratègics de coneixement</p> <p>Possibilitat de desenvolupar-ne un altre model amb més oferta amb menys esforç</p> <p>Possibilitat de negociar subscripcions conjuntes</p> <p>Possibilitat d'estalviar diners</p> <p>Més cobertura</p> <p>Més i millors serveis</p> <p>Unificar recursos en un únic catàleg d'accés</p> <p>Alineament dels objectius estratègics de coneixement</p> <p>Veure el Servei Biblioteca com a vincul·lador entre els dos Hospitals, l'entorn universitari i la recerca de l'IdibGi</p>

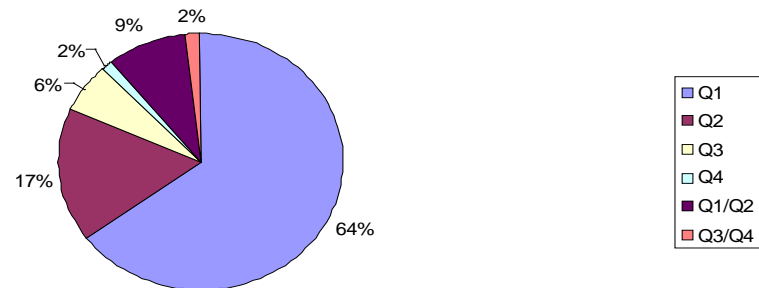

Més enllà dels indicadors quantitius

Relevància de les revistes segons % Q a la Biblioteca de l'IAS 2012

Relevància de les revistes segons % Q a la Biblioteca del Trueta 2012

Ha quedat palesa la utilitat de la **llista de control** de publicacions periòdiques en aquest estudi sobre encavalcaments i solapaments de títols, però, com qualsevol llista de control és fins a cert punt arbitrària (Q1) i li cal ser completada amb una **llista de control-valor** que afegeixi indicadors qualitius com ara aspectes particulars de cada biblioteca, àrees clíniques i llurs necessitats especials

Google Sites x Fons de revistes - Bibliotec... x

https://sites.google.com/site/bibliotecacirms/documents/fons

gbeceiro@gmail.com

Fons de revistes Se ha actualizado 6 may, 2013 3:28.

Bibliografia **Fons de revistes** Política d'adquisicions DAFO SOD.Serveis IAS-TRUETA Estudi Clinical key Proposta Conjunta 2014 Mapa del lloc

Documents >
Fons de revistes

Taula comparativa i duplicats

IAS: 146

Acta Psychiatrica Scandinavica	Ebsco
Adolescent Medicine Clinics	MD Elsevier
American Family Physician	MD Elsevier
American Heart Journal	MD Elsevier
American Journal of Emergency Medicine	MD Elsevier
American Journal of Gastroenterology	MD Elsevier
American Journal of Geriatric Psychiatry	Elsevier
American Journal of Intellectual Developmental Disabilities	Ebsco
American Journal of Kidney Diseases	MD Elsevier
American Journal of Obstetrics and Gynecology	MD Elsevier
American Journal of Ophthalmology	MD Elsevier
American Journal of Psychiatry	Ebsco
American Journal of Sports Medicine	MD Elsevier
American Journal of Surgery	MD Elsevier
American Journal of Surgical Pathology	Ovid
Anesthesiology	MD Elsevier
Anesthesiology Clinics	MD Elsevier

Trueta: 85

Acta Anaesthesiologica Scandinavica	Ebsco
Advances in Anatomic Pathology	Ebsco
Ajnr - American Journal of Neuroradiology	Ebsco
Ajr : American Journal of Roentgenology	Ebsco
American Journal of Medicine	ICS
American Journal of Cardiology	ICS
American Journal of Clinical Pathology	Ebsco
American Journal of Respiratory And Critical Care Medicine	Ebsco
Anesthesiology	Ebsco
Annales Françaises D Oto-Rhino-Laryngologie Et De Path. Cervico-Faciale	Ebsco
Annals of Internal Medicine	ICS
Annals Of Neurology	Ebsco
Archives of Disease in Childhood	ICS
Archivos Espanoles de Urologia	Ebsco

Inici
Projecte
Antecedents
Tasques
Documents
Fons de revistes
Pressupostos 2013
DAFO
Bibliometria
SOD Serveis IAS-TRUETA
Política d'adquisicions
Agenda
Actes
Contacte
Actualitzacions del projecte
Estudi Clinical key
Proposta Conjunta 2014
Activitat recent de la pàgina

Institucions

Inicia | Bandeja de entrada - Mic... | Fons de revistes - Bibl... | COMUNICACIONS JORN... | Coordinació i cogestió de... | Escritori | Vínculos | 13:38

Resultats:

Proposta coordinada de selecció i adquisició de materials segons l'establiment d'un equip de selecció per analitzar el contingut pluridisciplinari dels recursos i l'anàlisi de l'oferta, tot seguint la definició de necessitats preestablertes com ara l'eliminació d'encavalcaments innecessaris, l'anàlisi de costos d'una subscripció paral·lela, el coneixement de les necessitats i expectatives dels professionals i les àrees clíniques i de les empreses proveïdores

Sessions de seguiment i control de:

- llicències
- requisits preestablerts quantitius (FI, quartils, preus)
- requisits preestablerts qualitius (parer dels professionals, àrees clíniques)
- incidència real en les diferents pràctiques: assistencial, clínica, docent, formació continuada
-

Definició del model de sostenibilitat de l'activitat de l'organització en el moment actual.

COMPRA CONSORCIADA ?

Possibles guanys

- Esbrinar quins formats de compra conjunta ens permeten un estalvi alhora que una major cobertura.
- Triaatge de revistes que interesi conservar
- Agregadors que siguin accessibles per totes les institucions al mateix preu actual i pagant, si es cau, una única llicència
- Valoració de + revistes ≠ més o millor cobertura (?)
- Eliminació de duplicats (núm.)
- Avaluar els editors que millorin preus amb la compra conjunta
- Estudiar la viabilitat econòmica de mantenir publicacions amb accés per password

Possibles perjudicis

- S'ha d'esbrinar què volum de publicacions amb compra consorciada són més cares que fetes per separat i si això té impacte en la cobertura i el control d'accès com ara per direcció ip, o per *contact person*, autenticació electrònica individualitzada, proxies d'autenticació externa d'aquestes credencials,etc
- Llicències i restriccions d'accés (la manca d'estàndars que regule el sistema de preus i condicions d'accés electrònic té implicacions directes en el control de la col·lecció (estabilitat de la URL, renovació precisa, control d'enllça amb el catàleg,etc)

CONCLUSIONS PROVISIONALS

Cooperar a través de la concertació de compra consorciada no és pas integrar en termes bibliotecaris.

La compra coordinada realitzada no es base en un únic catàleg col·lectiu, ni aquella converteix les dues biblioteques en una “biblioteca”

Concertar criteris de compra no significa que la compra sigui conjunta com si fos una única entitat i molt menys que això signifiqui tenir un catàleg col·lectiu ni mecanismes de préstec interbiblotecari

Relligament comercial: perquè l'element aglutinador és l'oferta del proveïdor (el fet que dues biblioteques compren en un mateix acte un mateix objecte) o en condicions especials (acord plurianual) el dret per accedir-hi a un mateix objecte informatiu

En principi, aquest model tarifari ha permès un increment net de les col·leccions i un estalvi o contenció en els preus, al seu torn, has permés reinvertir en subscripcions “a la carta”, però,

tot i que això ha suposat un increment de fons, entre altres documents, a totes dues biblioteques aquest impacte continua sent asimètric perquè a l'evidència de “**comprar coses que no volem**”, s'afegeix que la biblioteca de l'IAS no participa de la compra consorciada de les biblioteques ICS i dels altres elements d'integració (la qual cosa es reflecteix, principalment, en l'accés immediat al document)

Com a molt s'ha assolit una cooperació “de facto” (que no “de jure”) sense disposar d'una visió i un model recolzat sobre la base territorial del sistema sanitari

Així, doncs, més que recursos (a nivell d'adquisicions) s'ha explorat una metodologia de treball per a a l'avaluació de les col·leccions i la presa d'una decisió concertada de compra , que no pas la gestió consorciada “de jure” de recursos electrònics (hi ha dos catàlegs i dues llicències no pas una).

Aquest és el seu límit, el no haver pogut anar més enllà d'una compra paral·lela, mínimament coordinada -que no conjunta ni única- de recursos electrònics. que permeti afrontar el repte de la gestió i la posada a disposició dels usuaris d'aquests actius adquirits de manera coordinada entre diferents institucions.

...i, finalment, alguns apunts per a la reflexió

La cooperació bibliotecària és una pràctica anterior a la aparició d'internet. La cooperació bibliotecària és a l'àrea sanitària de Girona és una necessitat perifèrica, la qual cosa s'explica, per una banda, per **l'atomització del sistema sanitari català** i, per altra, per **l'absència d'un sistema propi d'estandar biblioteques mèdiques dels sistema sanitari pública de Catalunya**, bé com a xarxa de biblioteques i una biblioteca nodal "clàssica", entesa com centre actue a com unitat coordinadora, o bé sota un model distribuït.

S'ha fet de l'aliança estratègica una oportunitat tot i que no s'adrecés *prima facie* cap una veritable integració en termes de serveis i de productes. En aquest sentit, la compra consorciada non s'ha de confondre amb la noció de consorci com associació d'entitats amb personalitat jurídica que realitzen una activitat conjunta mitjançant la creació d'una nova societat.

Propietat o accés? De què són propietaris?

El catàleg de revistes de la biblioteca pren la forma de la interfície comercial del proveïdor o d'una senzilla relació alfabètica

Gestió local del núvol? Biblioteca, editors, *agreggators*, intermediaris?

Allò de més preocupant de l'anomenada computació, serveis i productes al núvol és la **progressiva reprivatització de l'espai públic de la biblioteca i de l'espai global.**

En compte de disposar de terminals pròpies amb totes les dades, avancem cap a la terminal individual (Pc, Iphone,etc) connectats amb un accés limitat, però, tot el poder real romandre fóra, mediatitzat per unha multinacional que cada cop conté més contingut, software i hardware en forma de **reducció de la tria inicial d'un proveïdor respecte al qual tenim cada cop menys llibertat?**

Té sentit continuar parlant de “racionalització” dels mitjans econòmics i de la millora de la gestió de les col·leccions quan **les biblioteques no han esdevingut veritables “unitats de gestió” dintre de les seves respectives institucions** i quan no s'ha produït una reflexió seriosa al sistema sanitari públic sobre el model bibliotecari de suport que es vol?

Té sentit posar l'èmfasi només en l'increment net de les col·leccions, l'estalvi o la contenció en els preus (Anglada, 2003) sense avançar en aspectes com ara la integració de recursos (xarxa de biblioteques, "library portal" tools", etc)?

D'imposar-se el test d'utilitat i pragmaticitat estarem abocats a posar l'accent més en el que és que en el que podria ser, es a dir, no deixarien espai a la innovació.

Coordinació bibliotecària en el marc d'aliança estratègica IAS-ICS

Biblioteques IAS-ICS

 Cerca en aquest lloc

- Fons de revistes
- Política d'adquisicions
- DAFO
- SOD IAS-HGI
- Avaluació bbdd
- Proposta Conjunta/14
- LLista Control JCR
- Formació
- Mapa del lloc

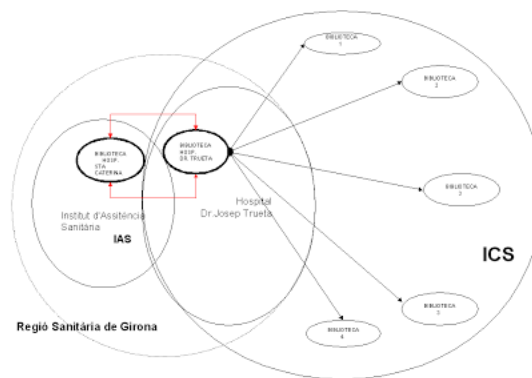
Inici

Projecte de desenvolupament d'una biblioteca "integral" de ciències de la salut en el marc d'aliança estratègica IAS-ICS

Un cop d'ull

Objectius del projecte

- **Identificació i valoració d'àmbits de millora** als fons documentals i bibliogràfics adquirits de les Biblioteques de ciències de la salut de l'Institut d'Assistència Sanitària i de l'Hospital Universitari Josep Trueta
- **Anàlisi** dels respectius Serveis d'Obtenció de Documents (SOD)
- **Estudi comparatiu** del fons documental disponible en base a la missió de cada institució, l'anàlisi de SOD, duplicats i solapaments, el tipus d'usuaris, els recursos, les relacions de cooperació establertes, etc.
- **Formulació de criteris** per a la formació, manteniment i avaluació d'una col·lecció bibliogràfica compartida.
- **Proposta conjunta** de selecció i adquisició de materials en base a l'establiment d'un equip de selecció per analitzar el contingut dels recursos multidisciplinars: anàlisi de costos d'una compra cooperativa, coneixement de l'empresa proveïdora d'accés, concessió de llicències (control i seguiment), i requisits tècnics.
- ....

Activitat

Acció	Assignada	Estat	Prioritat	Termini/Venciment	% Com
SOD	Sarria Beceiro	✓	3.) High	3 de maig de 2013	100%

[Netvibes](#)
[Facebook](#)

Inici

- Projecte
- Antecedents
- Tasques
- Documents
- Fons de revistes
- Pressupostos 2013
- DAFO
- Bibliometria [F, Q] Ens interessem només els "best sellers" del factor d'impacte?
- SOD IAS-HGI
- Política d'adquisicions
- Agenda
- Actes
- Contacte
- Actualitzacions del projecte
- Avaluació bbdd
- Proposta Conjunta/14
- Activitat recent de la pàgina

Estudis

- Un recent [estudi d'opinió dels residents de psiquiatria a l'estat espanyol sobre la formació que reben](#) va mostrar el baix ús que hi fan dels recursos existents (4,5 dies d'ús de la biblioteca el darrer mes, dt 5,6) malgrat

Coordinació bibliotecària en el marc d'aliança estratègica IAS-ICS

Biblioteques IAS-ICS

- Fons de revistes
- Política d'adquisicions
- DAFO
- SOD IAS-HGI
- Avaluació bdd
- Proposta Conjunta/14
- LLista Control JCR
- Formació
- Mapa del lloc

Bibliometria [FI, Q] Ens interessen nomès els "best sellers" del factor d'impacte?

[Netvibes](#)
[Facebook](#)

El factor d'impacte (FI)

El factor d'impacte intenta mesurar la repercussió que ha obtingut una revista en la comunitat científica. És un instrument utilitzat per comparar revistes i avaluar la importància relativa d'una revista concreta dins d'un mateix camp científic.

Com es calcula el FI?

El factor d'impacte d'una revista és el nombre de vegades que se cita de mitjana un article publicat en aquesta revista. D'aquesta manera el factor d'impacte d'una revista en l'any 2009 fa referència al nombre de vegades que els articles publicats en aquesta revista durant el període 2008 i 2007 han estat citats al 2009.

On consultar-lo?

Per consultar el factor d'impacte d'una revista l'eina fonamental és l'ISI Journal Citation Reports (JCR) del Web of Science

Quartil

Què és?

És un indicador que serveix per avaluar la importància relativa d'una revista dins del total de revistes de la seva àrea.

Com calcular?

S'ordenen les revistes en ordre descendent per factor d'impacte. Es divideix el total de revistes en quatre parts iguals. Cada part és un quartil. Les revistes amb el factor d'impacte més alt es troben en el primer quartil, les revistes amb el factor d'impacte més baix es troben el quart quartil i en la part central es troben el segon i el tercer.

On consultar-lo?

- ISI Journal Citation Reports (JCR)
- SJR Scimago Journal & Country Rank

Indicadors alternatius al FI

- Inici
- Projecte
- Antecedents
- Tasques
- Documents
- Fons de revistes
- Pressupostos 2013
- DAFO
- Bibliometria [FI, Q] Ens interessen nomès els "best sellers" del factor d'impacte?**
- SOD IAS-HGI
- Política d'adquisicions
- Agenda
- Actes
- Contacte
- Actualitzacions del projecte
- Avaluació bdd
- Proposta Conjunta/14
- Activitat recent de la pàgina

Estudis

- Un recent [estudi d'opinió dels residents de psiquiatria a l'estat espanyol sobre la formació que reben](#) va mostrar el baix ús que hi fan dels recursos existents (4,5 dies d'ús de la biblioteca el darrer mes, dt 5,6) malgrat disposar-ne d'una biblioteca (82,9 %), un 78% de facilitats per accedir-hi a internet i un 61% de fàcil accés a revistes electròniques a text complet. Crida l'atenció el baix ús d'aquests recursos: el 36% no ha fet ús de la biblioteca i el 74% d'hemeroteca i el 30% no ha baixat cap article de la xarxa. *Actas españolas de psiquiatria*, 39(3), 174-179.
- La publicació de [la 2a ed. l'estudi sobre l'index H](#) de les revistes científiques espanyoles que figuren a Google Scholar Metrics, realitzat

Traducir